

Datum
2020-12-03
Ert datum
2020-09-03

Vårt diarienummer
ADM 2020-451
Er beteckning
U2020/04429/GV

Bygga, bedöma, betygsätta – betyg som bättre motsvarar elevernas kunskaper (SOU 2020:43)

Sammanfattning

- CSN anser att det behöver förtydligas vad som avses med att ett nivåbetyg på en högre nivå ersätter ett tidigare betyg på en lägre nivå
- CSN föreslår att det bör ingå i Skolverkets uppdrag att ta fram nya kurskoder i samråd med CSN
- CSN behöver anpassa sitt nuvarande gränssnitt för att kunna ta emot det nya betyget. Ex. CSN räknar med att kostnaden för att anpassa den maskinella prövningen kommer att kosta drygt 2 miljoner kronor att genomföra. CSN bör tillföras motsvarande belopp som tillägg i förvaltningsanslaget.

11.3 En modell för ämnesbetyg i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan

Studiemedel och studiestartsstöd får lämnas till studerande som bedrivit tidigare studier i normal takt.¹ Syftet med att pröva om den studerande bedrivit tidigare studier i normal takt är i huvudsak att bidra till en ökad genomströmning, vilket i sin tur håller nere de studerandes skuldsättning och säkerställer ett snabbare inträde på arbetsmarknaden.²

CSN prövar normalt den studerandes studieresultat vid varje ny ansökan om studiemedel eller studiestartsstöd. Det är den studerandes studieresultat från den senaste perioden med studiemedel eller studiestartsstöd som ska ligga till grund för om nya studiemedel eller studiestartsstöd kan lämnas.

Vid studier på kommunal vuxenutbildning är normal studietakt att den studerande ska ha klarat av minst 75 procent av sitt studieåtagande för de studier som bedrivits med studiemedel eller studiestartsstöd.³

¹ 3 kap 7 § studiestödslagen (1999:1395) och 15 § lag (2017:527) om studiestartsstöd

² Prop. 2009/2010:141 s. 39

³ 4 kap. 8 § CSNFS (2001:1) och 5 kap 8 § CSNFS (2017:1)

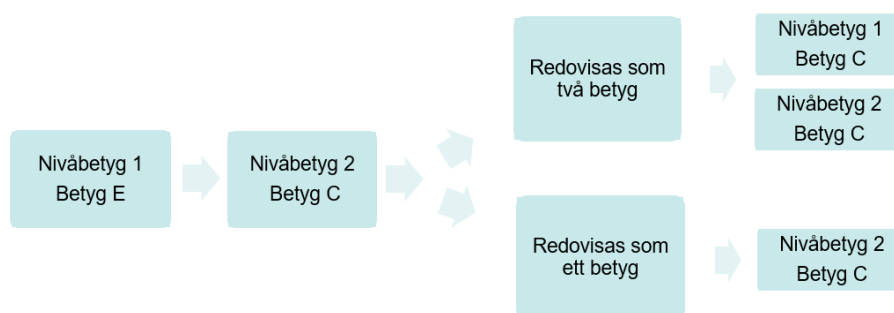
Enligt förslaget ska en modell för ämnesbetyg ersätta dagens kursbetyg i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Modellen innebär att ämnen delas in i nivåer med progression mellan nivåerna. Det ska finnas ett fastslaget centralt innehåll för varje nivå. Betyg i ämnet ska sättas efter varje nivå och betyget från en nivå ska ersättas av betyget på nästa nivå fram till elevens slutliga betyg i ämnet.⁴

Motsvarande modell för ämnesbetyg i gymnasieskolan ska även införas inom kommunal vuxenutbildning och kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på gymnasial nivå.⁵

Av förslaget framgår att ett betyg ska sättas efter varje nivå, och betyget från en nivå ska ersättas av betyget på nästa nivå till dess att den studerande uppnått ett slutligt betyg i ämnet.

CSN tolkning av förslaget innebär antingen att

- ett nivåbetyg som ersatts av ett betyg på nästa nivå kommer att innebära ett ändrat betygsdatum för det första nivåbetyget, eller
- ett helt nytt betyg för samtliga poäng som omfattar nästa nivå.⁶

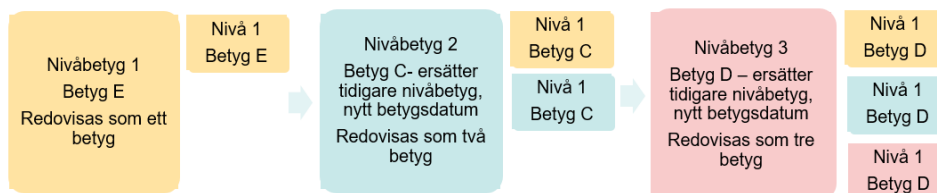
Eftersom CSN prövar studieresultat från den senaste perioden med studiemedel vid varje ny ansökan uppstår frågan till vilken period ett godkänt studieresultat ska räknas i de fall ett nivåbetyg ersätts av ett senare nivåbetyg.

Ska ett betyg räknas som godkänt under den period den studerande läste och fick godkänt betyg på nivån för första gången (ursprungligt betygsdatum), eller ska betyget räknas till den period när betyget ersätts av ett annat betyg på en högre nivå.

⁴ SOU 2020:43 s. 431

⁵ SOU 2020:43 s. 461

⁶ SOU 2020:43 s. 441-442

Om nivåbetyg ska räknas som godkända utifrån betygsdatum innebär det att nivåbetyg som CSN räknat med i en tidigare prövning av studieresultat även kommer att räknas till en senare period när betyget ersätts och får ett nytt betygsdatum. Godkända resultat kommer då att tillgodoräknas i resultatprövningen vid flera tillfällen. CSN finner att en sådan ordning inte uppfyller resultatprövningens syfte att öka genomströmningen och hålla nere den studerandes skuldsättning.

Är tanken med förslaget att ett betyg från ett nivåbetyg som ersätts av ett nytt betyg, i studiestödssammanhang enbart ska räknas första gången den studerande uppnådde ett godkänt resultat (ursprungligt betygsdatum), så behöver det förtydligas i den fortsatta beredningen. För att CSN ska kunna hantera prövningen av studieresultat behöver man även beakta hur man utformar ämnesbetyg bestående av flera nivåbetyg, så att de resultat som ska ligga till grund för rätten till nya studiemedel eller studiestartsstöd går att härleda till en viss period.

Utformningen av ämnesbetyg bestående av flera nivåbetyg har även betydelse för vilken anpassning CSN behöver göra av sitt handläggningssystem för att kunna möjliggöra en fortsatt maskinell prövning. Under år 2020 har CSN hittills utfört 113 953 maskinella resultatprövningar som avsett kommunal vuxenutbildning. Det förslag som lämnats skiljer sig åt från nuvarande utformning av betyg från nationella delkurser då ett nivåbetyg på en högre nivå kommer att ersätta tidigare nivåbetyg. CSN kommer därför inte att kunna använda den maskinella lösning som finns idag.

11.4 Ämnen och ämnesplaner behöver ses över

Av utredningen framgår att Skolverket ska ges i uppdrag att se över nuvarande ämnen och ämnesplaner för att de ska fungera med ämnesbetyg.

De kursplaner som finns för kursbetygen har en kurskod som består av antal tecken. Det gränssnitt som CSN använder när skolorna rapporterar in

uppgifter till CSN tolkar positionerna i kurskoden, där varje position har en viss innebörd.⁷

Vid beräkningen av de kostnader som utredningens förslag medför utgår CSN ifrån att Skolverkets nya ämneskoder kommer att vara möjliga för CSN att hantera enligt samma struktur som tillämpas idag, vilket innebär att CSN även fortsättningsvis kan tolka vilket ämne som avses genom positionen i kurskoden. Tecknen i positionerna används för att CSN ska kunna identifiera vilken nivå studierna bedrivs på samt vid resultatprövningen. Om kurskoderna får en annan struktur kommer CSN inte att kunna hantera de nya ämneskurserna på kommunal vuxenutbildning maskinellt, vilket får stor påverkan på administrativa kostnader och framförallt lång handläggningstid för de studerande.

För att hålla nere kostnaderna vid införande av nya ämnesplaner bör det ingå i Skolverket uppdrag att nya kurskoder för ämnena tas fram i samråd med CSN. Detta för att säkerställa att CSN får möjlighet att systemmässigt kunna särskilja och hålla ihop de nya ämneskurserna.

13.1.2 Ytterligare ett underkänt betygssteg kan nyansera och tydliggöra elevens kunskaper

Enligt utredningens förslag ska det införas ytterligare ett underkänt betyg med benämningen Fx i grundskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå.⁸

Förslaget innebär att CSN behöver anpassa sitt gränssnitt till skolorna och systemleverantörerna för att kunna ta emot betyget Fx.⁹

16.4 Konsekvenser för staten

Utredningen har inte behandlat eventuella konsekvenser för CSN.

Som nämnts ovan under respektive avsnitt kommer förslaget påverka CSN:s maskinella prövningar. CSN kommer att behöva anpassa sitt handläggningssystem och har för att beräkna kostnaderna utgått från ett antal antaganden. CSN räknar med att kostnaden för att anpassa den maskinella prövningen utifrån de förslag som lämnats kommer att kosta drygt 2 miljoner kronor att genomföra, under förutsättning att de antaganden som CSN:s har gjort är korrekta. CSN bör tillföras motsvarande belopp som tillägg i förvaltningsanslaget.

⁷ <https://www.skolverket.se/skolutveckling/anordna-och-administrera-utbildning/administrera-utbildning/koder-for-studievagar-yrkespaket-och-sprak>

⁸ SOU 2020:43 s.506

⁹ CSN:s gränssnitt hanterar idag betygen A-F

CSN har gjort beräkningen utifrån följande antaganden:

- Nivåbetyg kommer att rapporteras till CSN efter varje avklarad nivå (läs mer under punkt 11.3)
- Behöver ett tidigare nivåbetyg eller kursbetyg ersättas med ett annat betyg på en högre nivå kommer skolorna att justera detta i rapporterna de skickar till CSN¹⁰ (läs mer under 11.3)
- Nya ämneskoder kommer att utformas likt de kurskoder som finns idag för att kunna ha en fortsatt maskinell prövning. Det minskar risken för ökade administrativa kostnader (läs mer under punkt 11.4)
- Nytt betyg införs i gränssnittet (Fx) (läs mer under punkt 13.1.2)

Förslaget kan även komma att påverka de systemleverantörer som idag tillhandahåller rapporteringssystem till skolorna samt vilka uppgifter skolorna ska rapportera till CSN.

Beslut om detta remissvar har fattats av enhetschef Jeanette Carlsson efter föredragning av utredare Karin Henning och utredare Henrik Strömberg Croné. I arbetet med remissvaret har även delprocessledare Maria Grahn Sillén deltagit.

Jeanette Carlsson

Karin Henning

Henrik Strömberg Croné

¹⁰ Enligt skolornas uppgiftsskyldighet som anges 6 kap. 10 § studiestödsförordningen (2000:655)